

NUMERO SPECIAL

APEFE

Association pour la Promotion de l'Éducation et de la Formation à l'Étranger

LETTRE

W-B

Délégation générale
Wallonie-Bruxelles au Vietnam
Phái đoàn Wallonie-Bruxelles
tại Việt Nam

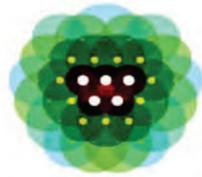
Wallonie - Bruxelles
International.be

Délégation Viet Nam

N° 39/ Mai / Tháng 5/ 2017

Bản tin của Cộng đồng người Bỉ nói tiếng Pháp, Vùng Wallonie và Ủy ban Cộng đồng Pháp ngữ Vùng Thủ đô Bruxelles tại Việt Nam

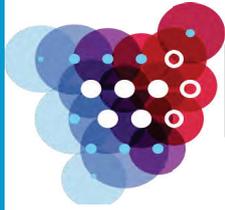
Publication de la Fédération Wallonie-Bruxelles, de Wallonie et de la Commission communautaire française de la Région de Bruxelles-Capitale au Vietnam

Quality of life

Accessibility

Feel inspired

Technical know-how

Sense of sharing

ANNE LANGE
Déléguee générale Wallonie-Bruxelles
VU THI THUY DUONG, Première Assistante
DO KIM OANH, Attachée culturelle et Chargée de la Presse
LE TUYET NHUNG, Assistante culturelle
PHAM XUAN DAO, Chauffeur, Logisticien, Informaticien
Centre Daeha, 5ème étage
360 Kim Ma, Ba Dinh, Hanoi, Vietnam
Tél: 00 84-4-38 31 52 40 et 41
Courriel: walbruhanoi@walbruvietnam.org
www.wbi.be/hanoi

LAURENT PIÉRART
Conseiller économique et commercial
DOAN THI NGOC THUY, Assistante
LIM Tower, 23ème étage, Unit 2304,
9-11 Ton Duc Thang Street, District 1,
Ho Chi Minh-Ville, Vietnam
Tél: 00-84-8-38 21 92 28
Courriel: awexviet@hcm.vnn.vn
www.wallonia-export.be
www.awex.org.vn

ASSOCIATION POUR LA PROMOTION
DE L'ÉDUCATION ET DE LA FORMATION
À L'ÉTRANGER (APEFE)

LUC MOITROUX
Administrateur du programme FPT
GIAP THI MINH TAM, Assistante
DINH THI NGA, Assistante
Centre Daeha, 5ème étage
360 Kim Ma, Ba Dinh, Hanoi,
Vietnam
Tél: 00 84-4-37 7162 51 et 52
Courriel: bureau.hanoi@apefe.org
www.apefe.org

L'APEFE AU VIETNAM, UNE LONGUE HISTOIRE...

Dans le courant de l'année 1994 débarquait à Hanoi un jeune professeur de français très dynamique et motivé, Jean-Pierre OUTERS. Il arrivait dans «la Ville entre les fleuves»*, armé de riches expériences acquises à Madagascar et en Chine. Il s'intégra rapidement, comme lecteur, à l'Université de Langues étrangères de Hanoi, appelée aujourd'hui Université de Hanoi. Pendant deux ans, il travailla à faire connaître notre belle langue et, en 1996, il créa le bureau APEFE.

D'identifications en identifications, il permit l'installation de plusieurs projets, dont, dès 1999, le soutien aux classes bilingues français-vietnamien dans de nombreuses écoles primaires et secondaires vietnamiennes. Plusieurs coopérants œuvrèrent dans ce programme jusqu'en 2005.

D'autres interventions virent aussi le jour sous son impulsion : soutien à la mise en place d'un Master of Business Administration (MBA) au Vietnam en partenariat avec la Solvay Business

*Traduction littérale de Ha Noi

School/ULB à Bruxelles ; interventions dans le domaine de l'agriculture, de la muséologie, de l'éducation et de la formation professionnelle.

En 2002, l'APEFE s'installa au Laos en soutenant l'Institut de la Francophonie pour la Médecine tropicale de Vientiane. Cette année également une intervention régionale avec le Centre Régional d'Enseignement du Français en Asie - Pacifique (CREFAP), fut mise en place englobant le Cambodge, le Laos et le Vietnam.

En 2006, l'APEFE réorienta ses interventions et se consacra à la formation professionnelle et technique, dans un seul programme. En 2011, il ne restait plus qu'une seule ressource expatriée s'appuyant sur une expertise locale. De substitution, la logique est devenue coopérative, supplétive.

2017 voit la fermeture du bureau APEFE de Hanoi, mais ce n'est pas pour autant que l'APEFE se retire. Des programmes de soutien sont prévus afin de finaliser le travail réalisé et de pérenniser les acquis.

La mission s'achève avec comme le sentiment du travail accompli. Le dernier programme, le REG 100 se termine en beauté. Son administrateur a été honoré de deux médailles d'honneur à la cause du Vietnam.

C'est donc le cœur triste et déjà nostalgique, mais fiers des résultats engrangés, que mes collègues et moi, vous saluons ...

Merci encore à tous pour votre coopération, votre dévouement, votre motivation...nous ne vous oublierons jamais.

Luc MOITROUX

Administrateur du programme FPT

La Lettre

W-B

CHỊU TRÁCH NHIỆM XUẤT BẢN/ ÉDITEUR RESPONSABLE

Anne LANGE

TRƯỞNG ĐẠI DIỆN

PHÁI ĐOÀN WALLONIE - BRUXELLES TẠI VIỆT NAM

DÉLÉGUÉE GÉNÉRALE WALLONIE - BRUXELLES AU VIET NAM

THIẾT KẾ/ CONCEPTION, MISE EN PAGE

PHẠM XUÂN ĐẠO

Page de couverture et 4ème de couverture/ Bia 1+ Bia 4:

*Ecole supérieure professionnelle de Mécanique agricole de Vinh Phuc
Trường Cao đẳng nghề Cơ khí nông nghiệp Vinh Phúc*

APEFE TẠI VIỆT NAM

MỘT QUÁ TRÌNH LỊCH SỬ ...

Trong năm 1994, một giảng viên tiếng Pháp trẻ tuổi, năng động và đầy nhiệt huyết, Jean – Pierre Outers, đã đến Hà Nội. Anh đến nơi gọi là «Thành phố giữa những dòng sông»* với nhiều kinh nghiệm tích lũy được từ Madagascar và Trung Quốc. Anh hòa nhập rất nhanh với môi trường mới, trong vai trò giảng viên tiếng Pháp tại trường Đại học Ngoại ngữ Hà Nội, nay là Đại học Hà Nội. Trong hai năm tiếp theo, Jean – Pierre Outers tiếp tục làm việc với cương vị này để phát huy giá trị ngôn ngữ tiếng Pháp tuyệt đẹp của chúng tôi. Cho tới năm 1996, anh mở văn phòng APEFE tại Hà Nội.

Qua nhiều lần xác định dự án, anh đã giúp phát triển hàng loạt các dự án APEFE, trong đó, quan trọng nhất từ năm 1999, hỗ trợ cho chương trình các lớp song ngữ tiếng Pháp trong hệ thống các trường tiểu học và trung học cơ sở của Việt Nam. Rất nhiều chuyên gia APEFE đã đến làm việc trong chương trình song ngữ tiếng Pháp cho đến năm 2005.

Nhờ vào sự tác động cũng như thúc đẩy của anh, nhiều dự án khác cũng được ra đời : hỗ trợ triển khai chương trình đào tạo Thạc sĩ Quản trị Kinh doanh (MBA) tại Việt Nam, hợp tác cùng với trường Kinh tế và Quản lý Solvay - trường Đại học Tự do Bruxelles (ULB), dự án về nông nghiệp, dự án về bảo tàng, về giáo dục và đào tạo nghề.

Vào năm 2002, APEFE triển khai dự án tại Lào, hỗ trợ cho Viện Y học nhiệt đới Pháp ngữ Viên-Chăn (IFMT). Cũng trong năm này, APEFE đã cho ra đời một dự án hợp tác với Trung tâm Pháp ngữ châu Á - Thái Bình Dương (CREFAP) triển khai bao trùm tại ba nước Campuchia, Lào và Việt Nam.

Năm 2006, APEFE tái định hướng các dự án của mình và chuyển dần sang tập trung vào dạy nghề kỹ thuật, trong khuôn khổ một chương trình khu vực duy nhất. Kể từ năm 2011, chương trình này chỉ còn huy động một nhân sự chuyên gia nước ngoài, với sự hỗ trợ của nguồn nhân sự chuyên môn tại địa phương.

Cách làm việc trước đây là làm thay đổi tác đã được chuyển sang logic hợp tác và hỗ trợ đối tác.

Năm 2017 là năm đóng cửa văn phòng APEFE tại Hà Nội, nhưng không có nghĩa là APEFE sẽ rút lui. Các chương trình hỗ trợ khác đã được tính đến để duy trì hoàn thiện công việc hiện đang tiến hành và đảm bảo tính bền vững cho những kết quả đã đạt được.

Nhóm cán bộ dự án hiện nay sẽ không làm việc nữa vì họ đã hoàn thành nhiệm vụ của mình. Dự án cuối cùng, chương trình REG 100 – chương trình khu vực đã kết thúc một cách tốt đẹp. Cán bộ Quản trị chương trình đã được vinh danh bằng hai Kỷ niệm chương của hai Bộ đối tác tại Việt Nam.

Và như vậy, với trái tim nặng trĩu nỗi buồn, nhớ về những ngày đã qua, nhưng tự hào vì những gì đã làm được, tôi và các đồng sự của tôi xin chào tạm biệt các bạn...

Một lần nữa, xin chân thành cảm ơn tất cả các bạn vì sự hợp tác, vì sự cống hiến, vì nhiệt huyết của các bạn.... Chúng tôi sẽ không bao giờ quên...

Luc MOITROUX

Quản trị chương trình dạy nghề kỹ thuật

«L'application de l'APC est très significative pour les trois pays bénéficiaires du programme car elle s'inscrit dans la tendance mondiale», a apprécié Bùi Văn Ga, Vice-Ministre vietnamien de l'Éducation et de la Formation. L'APC permet «aux diplômés d'avoir plus de possibilités d'emploi, de réduire le taux de chômage et de contribuer au développement durable du pays».

«Việc đưa vào áp dụng Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC) là việc rất có ý nghĩa với cả ba quốc gia hưởng lợi từ dự án vì phương pháp này đi theo xu hướng chung của thế giới» - ông Bùi Văn Ga – Thứ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo Việt Nam đánh giá. Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC) « giúp sinh viên sau khi tốt nghiệp có nhiều cơ hội việc làm, giảm tỉ lệ thất nghiệp và đóng góp vào sự phát triển bền vững của đất nước ».

* Ý nghĩa của tên gọi Hà Nội

EVALUATION FINALE POSITIVE DU PROGRAMME REG 100

En novembre 2016, l'APEFE a décidé de procéder à une évaluation indépendante du programme REG 100 qui était arrivé à son terme, et a mandaté un expert international, M. G. Broché*, accompagné par trois experts locaux. Ils se sont rendus dans les 3 pays (Cambodge, Laos, Vietnam) concernés par ce programme pour y interroger un grand nombre de bénéficiaires : enseignants, directeurs d'école, étudiants, cadres ministériels, tout ceci pour conclure : « A la fin de la mission d'évaluation du programme REG 100, notre conclusion générale est que les résultats ciblés dans le cadre logique du programme ont presque tous été atteints ».

Les effets et impacts induits par les actions conduites dans le cadre du programme qu'elles soient formalisées ou non, ont manifestement répondu à une grande partie des attentes et des besoins des acteurs pour ce qui concerne tant les structures comme les ministères et les entreprises, que les écoles bénéficiaires via les enseignants formés aux méthodes adéquates favorisant des pratiques de formation plus centrées sur l'élève et sur des situations plus authentiques pour la formation professionnelle

et l'enseignement technique.

Le rapport pointe également les disparités existantes entre les différents pays et le nombre limité de bénéficiaires touchés, ceci lié à une expérimentation. Pour y remédier, l'évaluateur propose des pistes de continuation du travail : « *Au vu de ces résultats obtenus, et en tenant compte des demandes faites par les pays partenaires lors de la Conférence Régionale du 15 novembre 2016, nous proposons que les partenaires-bailleurs du programme REG 100 (l'OIF, l'APEFE, WBI, la coopération belge) prévoient une continuation d'aide dans la mise en œuvre de l'APC dans l'ETFP des trois pays partenaires* ».

Cette continuation serait construite comme un retrait progressif graduel de la coopération actuelle. Ce retrait progressif se limiterait donc à un accompagnement des méthodologues des pays partenaires.

L'APEFE se retire donc, avec le sentiment du devoir accompli, en sachant que d'autres prendront le relai afin de pérenniser le travail effectué ces dernières années.

* BROCHE G, Évaluation du programme région Asie du Sud Est, rapport d'évaluation, BIEF, Louvain, 2016, p.233

CHƯƠNG TRÌNH REG 100 ĐÁNH GIÁ CUỐI DỰ ÁN TÍCH CỰC

Tháng 11 năm 2016, APEFE đã quyết định tiến hành đánh giá độc lập chương trình REG 100, do chương trình kết thúc. APEFE đã cử ông Georges Broché*, chuyên gia đánh giá độc lập, thực hiện việc đánh giá này, cùng với ba chuyên gia nước sở tại. Các chuyên gia đã có mặt ở ba nước liên quan của chương trình (Cam-pu-chia, Lào, Việt Nam) để gặp gỡ phỏng vấn một số lượng lớn các đối tượng hưởng lợi từ dự án như giáo viên, Hiệu trưởng, học sinh, cán bộ của các Bộ, và đi đến kết luận rằng: «Vào cuối chuyến công tác đánh giá chương trình REG 100, kết luận chung của chúng tôi là các kết quả định hướng từ ban đầu trong khung logic của dự án hầu như đã đạt được».

Kết quả và tác động từ các hoạt động trong khuôn khổ chương trình, dù ở mức độ nào, đều đáp ứng phần lớn mong đợi và nhu cầu của các tác nhân, cả về cơ cấu hệ thống dạy nghề, bao gồm các Bộ, doanh nghiệp, cũng như các trường điểm, thông qua việc các giáo viên được tập huấn phương pháp phù hợp, tạo thuận lợi cho việc áp dụng các phương pháp sư phạm tập trung vào người học, vào tình huống nghề nghiệp gần thực tế hơn với dạy nghề và đào tạo kỹ thuật.

Báo cáo cũng chỉ ra sự chênh lệch còn tồn tại giữa các quốc

gia cũng như đối tượng thụ hưởng thành quả dự án còn hạn chế, điều này được giải thích bằng việc dự án mới triển khai thí điểm. Để khắc phục hiện trạng này, chuyên gia đánh giá đề xuất các phương hướng tiếp tục hoạt động như sau: «*Trên cơ sở các kết quả đạt được, và xét đề nghị của các quốc gia đối tác được nêu trong Hội nghị Bộ trưởng khu vực ngày 15 tháng 11 năm 2016 vừa qua, chúng tôi đề xuất các cơ quan đối tác cấp vốn của chương trình REG 100 (OIF, APEFE, WBI và Cơ quan hợp tác phát triển Bỉ) lên kế hoạch tiếp tục giúp đỡ triển khai Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC) cho ngành dạy nghề kỹ thuật của ba nước*».

Chuyên gia cũng khuyến nghị tiếp tục chương trình dưới dạng rút lui dần từng bước hoạt động của chương trình hợp tác hiện nay. Theo đó, việc rút lui này sẽ giới hạn ở việc hỗ trợ các chuyên gia phương pháp của từng nước đối tác.

Như vậy, APEFE rút lui sau khi đã hoàn thành phần việc của mình, đồng thời hiểu rõ rằng các cơ quan khác sẽ tiếp quản công việc đã được thực hiện trong những năm qua, nhằm đảm bảo tính bền vững của dự án.

* BROCHE G, Đánh giá chương trình khu vực Đông Nam Á, báo cáo đánh giá, BIEF, Louvain, 2016, tr.233

Notre objectif était de renforcer l'adéquation entre formation/emploi au Cambodge, Laos et Viet Nam, en développant l'approche par compétences. 29 établissements scolaires de la formation professionnelle et technique ont initialement été concernés par ce programme. La Coopération belge a octroyé un budget à l'APEFE, pour ce faire.

L'amélioration et le renforcement des capacités des systèmes qui permet le renforcement des compétences individuelles des enseignants et des cadres des écoles pilotes désignées, ainsi que des méthodologues des ministères, sont tangibles et reconnues par tous, tant dans le domaine méthodologique (mise en place de curricula de nouveaux métiers, adaptation de curricula de métier déjà enseignés) que dans le domaine pédagogique (utilisation de nouvelles méthodes pédagogiques centrées sur l'apprenant, pédagogie intégrative et différenciée).

Les activités principales qui ont été menées sont :

- Implanter l'approche par compétence dans les écoles ;

DU CÔTÉ DES RÉSULTATS ...

- Terminer l'expérimentation dans les écoles pilotes ;
- Renforcer durablement les capacités de gestion des partenaires ;
- Mettre en place et diffuser le cadre méthodologique et les outils d'analyse d'une branche professionnelle (analyses sectorielles) ;
- Concevoir des outils de suivi-évaluation de la performance du système FPT, tant au niveau local, qu'au niveau central et former le personnel chargé de leur diffusion.

La stratégie du projet a mis dès sa conception sur les capacités nationales :

- Les délégués techniques (cadres désignés par les partenaires pour cogérer le programme) agissent sur plusieurs champs d'action : la coopération internationale, les partenariats avec des institutions étrangères, les instituts pilotes et les entreprises, et leurs propres ministères ;
- Les «répondants nationaux» se réunissent, décident des opérations à mener, établissent les cadres logiques et préparent les évaluations présentées aux réunions des ministres qui ont lieu tous les 2 ans. Ce sont les chevilles ouvrières du partenariat inter-état qui est clairement le promoteur et le

décideur du programme ;

- Les cadres nationaux travaillant dans les ministères et dans les écoles. Il s'agit en général d'enseignants promus à ces postes. La volonté du programme est donc de renforcer ces ministères par une formation continue de leurs cadres, de par leur participation au programme ;

- Les ATL (assistants techniques locaux), engagés par le programme, sont des jeunes enseignants nationaux pour la plupart, qui sont formés pour devenir des professionnels à part entière, versés à l'international comme dans leur propre pays.

Au côté des partenaires, l'APEFE a délégué un administrateur de programme, chargé de la facilitation et de la coordination quotidienne du programme, aidé par une équipe locale administrative hébergée dans les locaux de WBI à Hanoi. Le Ministère du Travail et de la Formation professionnelle du Royaume du Cambodge accueille ce coopérant dans ces locaux de Phnom Penh.

L'OIF a chargé le CREFAP et sa responsable de cogérer le programme.

Une convention de partenariat régissant le programme a été signée par tous les partenaires.

Du point de vue de l'APEFE, cette gouvernance a été un réel succès qu'il serait important de capitaliser.

À ce stade, les partenaires ministériels possèdent des cadres et des enseignants ayant développé leurs compétences et capacités permettant des démultiplications (pratiques déjà en place actuellement, sans aucune intervention du programme).

Par définition, comme il s'agit d'une expérimentation, le nombre de filières et de spécialisations atteintes dans la durée du programme n'est pas très important, mais cela a permis de former du personnel capable de reproduire ce processus à l'infini et donc de toucher tout le système formation professionnelle et technique.

En tout, ce programme a bénéficié à 60.000 étudiants.

«C'est un programme régional mais aussi un programme qui voit une synergie forte entre deux niveaux de coopération multilatérale et bilatérale» - M. Stéphane Plumet, Directeur de l'APEFE lors de la Conférence des Ministres FPT du 15 novembre 2016 à Hanoi.

«Đây là một Chương trình khu vực nhưng đồng thời cũng là một dự án mang sức mạnh tổng hợp ở cả hai cấp độ, hợp tác song phương và hợp tác đa phương» - nhận xét của ông **Stéphan Plumet** – Giám đốc APEFE nhân dịp Hội nghị các Bộ trưởng phụ trách dạy nghề ngày 15 tháng 11 năm 2016 tại Hà Nội.

VỀ MẶT KẾT QUẢ...

Trong khuôn khổ dự án về đào tạo nghề, mục tiêu của chúng tôi là tăng cường tính tương thích giữa đào tạo và việc làm tại Cam-pu-chia, Lào và Việt Nam, thông qua phát triển Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC). Ban đầu, dự án được triển khai với 29 trường dạy nghề kỹ thuật tại cả ba nước, bằng nguồn vốn do Cơ quan hợp tác phát triển Vương quốc Bỉ cấp cho APEFE. Việc cải thiện và nâng cao năng lực của hệ thống đã giúp cho năng lực cá nhân của

từng giáo viên và cán bộ lãnh đạo của các trường điểm, cũng như các chuyên gia phương pháp của các Bộ được củng cố và tăng cường rõ rệt. Sự thay đổi tích cực này được tất cả các Bên công nhận, cả về phương pháp (triển khai các chương trình đào tạo cho các nghề mới, điều chỉnh các chương trình đang dạy) cũng như sự phạm (áp dụng các phương pháp sư phạm mới tập trung vào người học, khuyến khích tương tác giữa giáo viên và người học).

Các hoạt động chính mà dự án đã tiến hành :

- Đưa các bước áp dụng phương pháp APC vào hệ thống dạy nghề, kèm theo những kỹ năng liên quan;
- Hoàn thành dạy thí điểm các chương trình mới tại các trường điểm;
- củng cố một cách bền vững khả năng quản lý của các đối tác;
- Triển khai và phổ biến rộng rãi khung phương pháp, các công cụ phân tích cho mỗi nghề (phân tích ngành) ;
- Xây dựng các công cụ theo dõi – đánh giá năng lực của hệ thống dạy nghề, cả ở cấp trường lẫn cấp toàn ngành, đồng thời đào tạo nhân lực phụ trách việc phổ biến rộng rãi các công cụ này;

Ngay từ khi thiết kế dự án, chiến lược của chương trình được xây dựng dựa theo năng lực của mỗi quốc gia :

- Các trợ lý kỹ thuật (cán bộ do cơ quan đối tác chỉ định đồng điều hành dự án) tham gia vào nhiều mảng hoạt động : hợp tác quốc tế, xây dựng quan hệ hợp tác đối tác với các cơ quan nước ngoài, các trường điểm, doanh nghiệp và các Bộ chủ quản.
- «Đại diện Lãnh đạo Bộ» nhóm họp định kỳ và đưa ra các quyết định liên quan đến hoạt động cần thực hiện, xây dựng khung logic chương trình, chuẩn bị các bài đánh giá để trình bày tại các cuộc họp Bộ trưởng diễn ra 2 năm/lần. Đây là những nhiệm vụ bản lề của các đối tác trong mối quan hệ hợp tác liên quốc gia, vốn là động lực và yếu tố quyết định của chương trình.
- Các cán bộ làm việc tại Bộ và các trường : nhìn chung, họ là các giáo viên được thăng tiến dần trong quá trình diễn ra dự án. Nguyên vọng của dự án là giúp các Bộ củng cố năng lực nhân sự thông qua việc đào tạo liên tục nhân lực của từng Bộ khi họ tham gia các hoạt động của chương trình.
- Các Trợ lý kỹ thuật tuyển dụng cho chương trình, phần lớn là những giáo viên trẻ tuổi của ba nước, được đào tạo để trở thành chuyên gia thực sự có trình độ, đáp ứng yêu cầu quốc tế cũng như trong quốc gia của mình.

Bên cạnh các đối tác, APEFE cử một cán bộ

Quản trị chương trình, chịu trách nhiệm điều phối và tạo điều kiện thuận lợi cho các hoạt động, đồng thời điều hành thường nhật chương trình, với sự giúp đỡ của đội ngũ cán bộ văn phòng hành chính đặt tại trụ sở Phái đoàn Wallonie-Bruxelles tại Hà Nội. Bộ Lao động và Đào tạo nghề Vương quốc Campuchia dành cho cán bộ Quản trị chương trình một phòng làm việc trong trụ sở của Bộ tại Phnom Penh.

Tổ chức Quốc tế Pháp ngữ (OIF) giao cho Trung tâm Pháp ngữ châu Á-Thái Bình Dương (CREFAP) và Giám đốc CREFAP chịu trách nhiệm đồng quản lý dự án.

Các bên đối tác đã đồng ký kết một Bản thỏa thuận hợp tác đối tác quy định nội dung chương trình này.

Theo quan điểm của APEFE, phương thức điều hành này đã mang lại thành công thực sự, cho phép kết tinh toàn bộ thành quả dự án.

Ở giai đoạn này, các đối tác cấp Bộ đã có những cán bộ và giáo viên hạt nhân, có đủ năng lực và khả năng để tiến hành phổ biến rộng rãi thành quả dự án tới các cán bộ và giáo viên ở phạm vi toàn quốc (đây là phương thức hiện đã được triển khai mà không có bất kỳ sự can thiệp nào của chương trình).

Do đây là giai đoạn thí điểm, số lượng các ngành và chuyên ngành được hoàn thành trong thời gian diễn ra chương trình chưa nhiều, nhưng dự án đã đào tạo được nguồn nhân lực có khả năng duy trì tính bền vững, nhân rộng thành quả dự án ra toàn ngành dạy nghề, theo đó, chương trình có tác động mạnh mẽ đến toàn bộ hệ thống dạy nghề kỹ thuật của ba nước.

Về tổng quan, 60.000 học sinh/sinh viên đã được hưởng lợi từ chương trình.

APEFE AU LAOS

Atelier de formation en Ingénierie de la formation en APC pour les enseignants de mécanique agricole, Colette Leunus du BIEF, Vientiane

L'APEFE retourne au Laos avec le lancement du projet REG 100 en 2011. Ce projet a eu pour but de soutenir la réforme de la formation professionnelle et technique dans la région et le Laos a ainsi pu bénéficier d'un partenariat efficace avec le Cambodge et le Vietnam. De nombreux échanges et une belle collaboration a été mise en place entre les partenaires de cette région membres de l'OIF. Durant toute la période de 6 ans du projet, le système de formation professionnelle et technique laotien a été réformé vers une Approche Par Compétence afin d'améliorer l'employabilité des étudiants laotiens. Au Laos, le projet s'est concentré sur le domaine qui emploie le plus de travailleurs à savoir l'agriculture. Nombre d'agriculteurs ont modernisé leur exploitation avec des machines agricoles sans pouvoir confier leur entretien à des experts locaux. Le projet REG 100 a permis de développer un programme d'étude en réparation de machines agricoles. Quatre écoles pilotes ont été sélectionnées afin de tester le programme et déjà, la majeure partie des élèves sortants de l'école

ont trouvé un emploi. Tout le long du projet, l'accent a été mis sur la formation des enseignants à l'Approche Par Compétence. Ce projet multi-partenarial entre l'APEFE, l'OIF, le Laos, le Cambodge et le Vietnam a également démontré son efficacité dans le renforcement des relations entre les pays bénéficiaires.

Nouson SRENG

ATL du programme REG 100 au Laos

«Les résultats obtenus sont encourageants : les textes de loi échangés entre les pays ont accompagné les réformes entreprises. Une réflexion a été menée sur les moyens à mettre en place pour mieux analyser l'emploi dans les branches professionnelles, et une formation continue des cadres et des enseignants ont permis à plus de 500 d'entre eux de maîtriser toutes les étapes de l'APC», a estimé Éric-Normand Thibeault, Directeur du BRAP – OIF à la Conférence des Ministres FPT du 15 novembre 2016 à Hanoi.

DỰ ÁN HỢP TÁC APEFE TẠI LÀO

APEFE quay trở lại Lào với chương trình REG 100 vào năm 2011. Dự án này được xây dựng với mục tiêu hỗ trợ cải cách và đổi mới ngành dạy nghề kỹ thuật trong khu vực Đông Nam Á, do đó, Lào đã được thụ hưởng mối quan hệ hợp tác đối tác hiệu quả với Cam-pu-chia và Việt Nam. Mối quan hệ hợp tác và trao đổi đã diễn ra rất tốt đẹp giữa các quốc gia trong khu vực, là thành viên của Tổ chức Pháp ngữ Quốc tế (OIF). Trong suốt 6 năm triển khai dự án, hệ thống đào tạo nghề kỹ thuật của Lào đã được đổi mới hướng tới Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC) nhằm nâng cao khả năng tham gia thị trường lao động của học sinh Lào. Tại đây, dự án tập trung vào lĩnh vực thu hút nhiều lao động nhất, đó là ngành nông nghiệp. Nhiều nông dân đã tiến hành hiện đại hóa canh tác bằng máy móc mà không thể giao việc bảo dưỡng máy móc cho các kỹ thuật viên địa phương. Chương trình REG 100 đã cho phép phát triển chương trình đào tạo nghề sửa chữa máy móc nông nghiệp. Bốn trường điểm đã được tuyển chọn tham gia thí điểm chương trình đào tạo và phần lớn học sinh tốt nghiệp đã tìm được việc làm. Trong

suốt thời gian triển khai, chương trình tập trung chú trọng đào tạo giáo viên về Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC). Dự án đa đối tác giữa APEFE, OIF, Lào, Cam-pu-chia, Việt Nam cũng đã chứng minh hiệu quả trong việc tăng cường quan hệ giữa các quốc gia đối tác.

Nouson SRENG

Trợ lý kỹ thuật chương trình REG 100 tại Lào

«Kết quả thu được rất đáng khích lệ: các quy định về pháp luật được trao đổi giữa các nước đã tạo ra sự thay đổi đáng kể ở doanh nghiệp. Nhiều công cụ đã được triển khai để tiến hành phân tích tốt hơn nhu cầu việc làm trong các lĩnh vực ngành nghề khác nhau, nhiều khóa đào tạo bồi dưỡng liên tục được tổ chức, tạo điều kiện cho hơn 500 cán bộ và giáo viên có khả năng làm chủ toàn bộ các bước tiến hành của Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC)» - ý kiến của ông **Éric-Normand Thibeault** – Giám đốc văn phòng châu Á Thái Bình Dương – Tổ chức Quốc tế Pháp ngữ (OIF) tại Hội nghị các Bộ trưởng phụ trách dạy nghề ngày 15 tháng 11 năm 2016 tại Hà Nội.

HÉRITAGE DE L'APEFE AU CAMBODGE

Depuis 2011, l'APEFE a mis pied au Cambodge en coopération avec le Ministère du Travail et de la Formation Professionnelle. Sa vocation consiste à mettre en adéquation entre la formation professionnelle et le marché du travail. Entre 2012 et 2015, des cadres et des enseignants sont formés à l'Approche par Compétence (APC). Deux objectifs principaux ont été réalisés grâce à cette coopération.

Objectifs réalisés

Premièrement, le référentiel de technicien en froid commercial et climatisation a vu le jour grâce à l'assistance technique des experts francophones : canadiens, français et tunisiens. Il s'agit d'un programme d'études équivalent de niveau BTS qui a été élaboré pour répondre à une réalité : ce pays en voie de développement a besoin de beaucoup de mécaniciens dans ce domaine.

«...j'ai constaté que l'OIF et l'APEFE ont activement contribué aux activités visant à soutenir la politique de développement du secteur de l'Éducation et de la Formation Professionnelle de chacun de nos pays (Cambodge, Vietnam et Laos).

En particulier, pour le Cambodge, même si les résultats ne sont pas encore complets, j'apprécie beaucoup les assistances techniques fournies par OIF/APEFE qui contribuent à former des ressources humaines nécessaires au développement futur en matière de formation» - S.E.M Pich Sophoan du Ministère du Travail et de la Formation professionnelle du Cambodge.

Quatre écoles, dont trois dans la capitale de Phnom Penh et la quatrième à Battambang, une province frontalière khméro-thaïlandaise. Certes, pour mettre en œuvre de manière complète ce programme de deux ans, les écoles font face à l'insuffisance de grosses installations pour enseigner une dizaine de modules parmi 31, mais il représentera un

héritage laissé par l'Association belge. Les savoirs techniques des enseignants sont perfectionnés ; les savoirs pédagogiques sont maîtrisés. Il ne reste qu'à mettre en place la coopération public-privé pour résoudre cet aspect matériel.

Deuxièmement, grâce à l'APEFE, un corps d'inspectat pour le système FPT a pu voir le jour. Dès le début du processus de sa mise en place, l'Association a toujours répondu présente : formation des cadres, formation des futurs inspecteurs, réunion d'information, stage de perfectionnement en Belgique. Deux experts chevronnés, l'un belge et l'autre français, ont permis à ces inspecteurs de produire des outils d'évaluation appropriés pour le contexte du pays. Ce corps va se développer sans aucun doute grâce aux formations internes et externes animées par ceux qui ont acquis des savoirs et il sera pérennisé grâce à une volonté confirmée des politiques, des cadres et des praticiens d'inspection.

Des regrets....

Le système actuel de l'éducation et de la formation technique et professionnelle cambodgien ne s'approprie pas encore une approche claire pour son développement et ses réformes. Chaque domaine de spécialité tourne comme girouette par rapport aux attentes des bailleurs de fonds qui sont sur place : JICA, KOIKA, BAD. Il n'est pas encore encadré par un outil juridique à la cambodgienne.

Il est noyé dans ces termes techniques, ces écoles de pensées sans s'accrocher à quelque chose de solide. Les cadres, les enseignants, les directeurs d'écoles sont mal formés pour appliquer les réformes confiées par l'administration centrale. L'approche de pédagogie centrée sur les apprenants n'a pas encore trouvé pleinement sa place dans ce milieu très habitué à l'approche traditionnelle, centrée sur les enseignants.

Des multitudes de programmes développés à l'aide des bailleurs de fonds finissent au fond du placard. La pratique moderne de gestion de l'enseignement s'écroule juste après le départ de ces derniers.

Les jeunes sont très orientés vers le cursus académique tournant le dos à une formation porteuse de travail. La mentalité des parents ne change pas pour autant malgré un développement économique soutenu ces dix dernières années. La campagne de sensibilisation aux métiers reste très passive.

SOK Lim Srom
Assistant Technique Local
REG 100 Phnom Penh

Formation du métier en froid au Cambodge

DI SẢN APEFE TẠI CAMPUCHIA

Từ năm 2011, APEFE đã khởi động hợp tác với Campuchia, bằng việc thiết lập mối quan hệ đối tác với Bộ Lao động và Dạy nghề Vương quốc Campuchia. Nguyên vọng của APEFE là tập trung tạo sự tương thích giữa đào tạo nghề và thị trường lao động. Trong giai đoạn từ năm 2012 đến năm 2015, các cán bộ và giáo viên Cam-pu-chia được đào tạo về Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC). Hai thành tựu quan trọng đã được ghi nhận trong giai đoạn hợp tác này.

Thành tựu đạt được

Đầu tiên là cuốn sách hướng dẫn về *Chuẩn nghề Kỹ thuật viên điện lạnh thương mại và điều*

hòa, được biên soạn với sự hỗ trợ của các chuyên gia Pháp ngữ người Canada, Pháp và Tunisie. Đây là một chương trình đào tạo tương đương với trình độ BTS (cao đẳng kỹ thuật), được xây dựng đáp ứng với nhu cầu thực tế: Cam-pu-chia hiện là một quốc gia đang phát triển, có nhu cầu rất lớn về đào tạo kỹ thuật viên trong lĩnh vực điện lạnh. Bốn trường điểm đã được chọn thí điểm, trong đó có ba trường tại thủ đô PhnomPenh và một trường tại Battambang, một tỉnh ở biên giới giữa Cam-pu-chia và Thái Lan. Lẽ dĩ nhiên, để triển khai một cách toàn diện chương trình này trong vòng 2 năm, các trường phải đối mặt với sự thiếu thốn đáng kể các

trang thiết bị để đảm bảo giảng dạy hơn một chục mô đun trên tổng số 31 mô đun, nhưng dầu sao, đây cũng là một thành quả quan trọng mà APEFE để lại. Kiến thức kỹ thuật của giáo viên được hoàn thiện, kiến thức sư phạm của họ được củng cố. Phần còn lại là việc xúc tiến quan hệ hợp tác giữa hai khối công-tư, giữa trường học và doanh nghiệp để giải quyết khía cạnh trang thiết bị.

Thành tựu tiếp theo là nhờ có APEFE, mạng lưới thanh tra đào tạo nghề đã được hình thành. Ngay từ giai đoạn đầu triển khai, APEFE đã luôn hiện diện trong mọi hoạt động: đào tạo cán bộ, đào tạo các thanh tra viên

«...tôi nhận thấy rằng OIF và APEFE đã đóng góp rất tích cực cho các hoạt động nhằm củng cố chính sách phát triển ngành dạy nghề tại mỗi quốc gia Campuchia, Lào và Việt Nam. Riêng với Campuchia, ngay cả khi kết quả thu được còn chưa hoàn thiện, tôi vẫn đánh giá cao hỗ trợ kỹ thuật của OIF/APEFE, đã giúp chúng tôi đào tạo nguồn nhân lực để phát triển ngành dạy nghề trong tương lai» - Ngài **Pich Sophoan** – Bộ Lao động và Dạy nghề Campuchia.

tương lai, hợp quảng bá thông tin, tổ chức cho giáo viên thực tập tại Bỉ... Hai giảng viên người Pháp và Bỉ đã thay nhau hỗ trợ các thanh tra viên tương lai trong việc xây dựng các công cụ đánh giá phù hợp với bối cảnh ngành đào tạo nghề của Cam-pu-chia. Như vậy, trình độ của đội ngũ thanh tra chắc chắn sẽ được nâng cao nhờ những khóa tập huấn nội bộ và tập huấn bởi giảng viên trong nước đã qua đào tạo, dày dặn kinh nghiệm. Mạng lưới thanh tra viên sẽ ngày càng được phát triển bền vững, phù hợp với mong muốn của các cấp lãnh đạo, cán bộ và thanh tra viên sẽ làm công tác này hàng ngày.

Những điều tiếc nuối ....

Hệ thống giáo dục và dạy nghề kỹ thuật hiện nay của Cam-pu-chia chưa có một cách tiếp cận rõ ràng nhằm định hình phát triển và cải tổ. Mỗi lĩnh vực chuyên môn đều được điều chỉnh một cách chóng mặt theo kỳ vọng của cơ quan tài trợ như : JICA, KOI-KA, ADB. Việc này còn chưa được định khung bằng một công cụ pháp lý nào. Ngành dạy nghề ngập tràn trong các định nghĩa về kỹ thuật, các trường phái tư tưởng mà

không hề gắn bó với một quan điểm vững chắc nào. Các cán bộ, giáo viên, Hiệu trưởng các trường không được đào tạo một cách bài bản để đổi mới hệ thống dạy nghề như nhiệm vụ mà các cơ quan trung ương đã giao phó. Cách tiếp cận theo phương pháp sư phạm tập trung vào người học chưa hẳn đã hoàn toàn được coi trọng trong một môi trường truyền thống tập trung vào giáo viên như hiện nay.

Nhiều chương trình được phát triển với sự hỗ trợ của các cơ quan tài trợ, cuối cùng bị rơi vào quên lãng. Quản lý giáo dục theo phương pháp hiện đại không được duy trì ngay sau khi các cơ quan tài trợ rút lui.

Vì thế, thanh niên được định hướng theo học các khóa học hàn lâm, quay lưng lại với những khóa đào tạo nghề lao động. Tư tưởng của các bậc phụ huynh không hề thay đổi dù nền kinh tế đã phát triển hơn so với 10 năm trước. Chiến dịch quảng bá nhằm nâng cao nhận thức về giáo dục nghề còn rất thụ động.

SOK Lim Sorn
Trợ lý kỹ thuật chương trình
REG 100 tại Phnom Penh

Perfectionnement en technologie de froid pour les enseignants Cambodgiens

«Le Programme REG 100 donne de bons résultats dans les établissements. Les experts ont guidé les enseignants pour suivre toutes les étapes nécessaires à l'élaboration d'un programme de formation pilote. Ils ont continué à les accompagner dans la préparation des programmes pour les autres métiers, toujours en employant la méthode de l'APC», souligne **Pham Tô Nhu**, Vice-Directeur de l'École supérieure de Mécanique agricole de Vinh Phuc (Ministère du Travail, des Invalides et des Affaires sociales du Vietnam-MOLISA).

«Chương trình REG 100 đã mang lại những kết quả tốt đẹp đối với các cơ sở đào tạo. Các chuyên gia đã hướng dẫn Phương pháp Tiếp cận theo Kỹ năng (APC) cho giáo viên theo từng bước để tiến hành xây dựng các chương trình đào tạo thí điểm, sau đó tiếp tục hỗ trợ trong quá trình nhân rộng ra các ngành nghề khác, trên cơ sở vẫn luôn sử dụng phương pháp APC» - ông **Phạm Tố Như** – Phó Hiệu trưởng trường Cao đẳng Cơ khí Nông nghiệp Vinh Phúc (Bộ Lao động, Thương binh và Xã hội Việt Nam).